

PROFILOVÁ ČÁST MATURITNÍ ZKOUŠKY

Forma: povinná ústní zkouška

Předmět:	PEDAGOGIKA A PSYCHOLOGIE
Obor vzdělání:	Výchovná a humanitární činnost - sociálně výchovná
Kód oboru:	75-41-M/012
Školní rok:	2012/2013
Třída:	V4.A,V4.B,C

TÉMATA

- a) **Pedagogika jako věda.** Předmět a cíle. Základní pedagogické pojmy (výchova, vzdělávání, vyučování). Struktura a postavení mezi jinými vědami, metody.

b) **Vývojová psychologie.** Předmět, vnitřní a vnější činitelé vývoje, zrání a učení, periodizace věku. Životní stadia podle E. H. Eriksona.
- a) **Výchova ve starověku a středověku** Výchova řecká (Sparta, Atény) a římská. Středověké školy. Rytířská výchova. Vznik univerzit.

b) **Předškolní věk.** Základní charakteristika vývojového období. Psychické zvláštnosti dítěte v předškolním věku. Dítě v MŠ.
- a) **Pedagogický odkaz J. A. Komenského.** Život a dílo. Didaktické zásady. Pedagogický systém.

b) **Mladší školní věk.** Základní charakteristika vývojového období. Psychické zvláštnosti dítěte. Školní zralost.
- a) **Výchova.** Vymezení pojmu. Její cíle, funkce, prostředky, činitelé. Typologie výchovy.

b) **Pubescence a adolescence.** Základní charakteristika vývojového období. Zvláštnosti tohoto období.
- a) **Výchova v rodině.** Znak a funkce rodiny. Charakteristické znaky současné rodiny. Harmonická, dysfunkční a problémová. Role otce, matky. Patologické role otce a matky.

b) **Kritická období ve vývoji jedince.** Předškolní období – období prvního vzdoru, puberta, dospívání, dospělost (např. krize středního věku, syndrom opuštěného hnízda, atd.).
- a) **Alternativní školství v ČR.** Klasické alternativní školy. Zdravá škola. Integrovaná tématická výuka. Začít spolu. Domácí vzdělávání.

b) **Starý člověk.** Charakteristika procesu stárnutí. Chorobné procesy ovlivňující stáří. Syndrom demence. Syndrom EAN.

7. a) **Alternativní školy.** Společné znaky. Klasické reformní školy – waldorfská, daltonská, montessoriovská, freinetovská, jénská.
 b) **Osobnost.** Základní vymezení pojmu. Biologičtí a sociální činitelé ovlivňující vývoj jedince. Struktura osobnosti. Psychologické koncepce osobnosti (behaviorismus, psychoanalýza, humanistická psychologie).
8. a) **Novodobá česká škola.** Proměny českého školství po tereziánských reformách. Rozvoj školství od 19. století. Významní představitelé (K. S. Amerling, G. A. Lindner, O. Kádner, V. Příhoda,...).
 b) **Schopnosti.** Druhy schopností. Vlohy, nadání, talent, genialita. Inteligence. Tvořivé dítě.
9. a) **Vývoj pedagogického myšlení 17. – 20. století.** Významní představitelé (J. Locke, J. J. Rousseau, I. Kant, L. N. Tolstoj, J. H. Pestalozzi, J. F. Herbart,...)
 b) **Temperament a rysy osobnosti.** Vymezení pojmu. Klasické typy temperamentu. Eysenck a jeho schema., typologie C. G. Junga, Kretschmerova typologie.
10. a) **Kriminalita dětí a mládeže.** Příčiny vzniku. Možnosti prevence (primární, sekundární, terciární).
 b) **Charakter.** Vymezení pojmu. Skladba charakterových rysů. Vývoj charakteru.
11. a) **Agrese a agresivita.** Typy agrese. Typy agresorů. Šikana (fáze šiky, možnosti řešení). Kyberšikana.
 b) **Motivace.** Vymezení pojmu. Instinkt, potřeba, motiv, zájem. Hierarchická teorie potřeb A. Maslowa.
12. a) **Výchovné metody.** Využití metod v závislosti na věku dítěte. Odměna a trest. Kritika. Nevhodné výchovné metody.
 b) **Psychologie.** Vymezení pojmu. Předmět, odvětví psychologie (základní a aplikované), základní psychologické pojmy (psychika, prožívání, chování, vědomí, nevědomí).
13. a) **Osobnost výchovného a sociálního pracovníka.** Požadavky na kvalitu osobnosti, výchovné zásady. Syndrom vyhoření. Autorita ve výchově.
 b) **Poznávací procesy – vnímání, představy, fantazie.** Vjemy. Vymezení pojmů. Druhy představ. Druhy fantazie. Poruchy vnímání.
14. a) **Dětská hra.** Teorie hry, její vývoj a třídění her. Příklady her pro určitou věkovou kategorii (předškolní, školní věk).
 b) **Poznávací procesy – myšlení a řeč.** Vymezení pojmu. Myšlenkové operace. Poruchy myšlení. Druhy řeči.
15. a) **Výchovně vzdělávací programy pro předškolní věk.** Rámcový program. Začít spolu. Zdravá školka.
 b) **Paměť a pozornost.** Typy paměti. Složky paměti (zapamatování, uchování, vybavení), zapomínání, rozpomínání. **Pozornost.** Druhy pozornosti a její narušování. Možnosti rozvoje paměti a pozornosti.
16. a) **Prostředí a výchova.** Fáze socializace. Činitelé procesu socializace. Typologie prostředí a jeho vliv na vývoj jedince.
 b) **Učení.** Pojem. Formy a druhy učení. Činitelé ovlivňující výsledky učení. Transfer a interference.

17. a) **Sociálně - pedagogická komunikace.** Pedagogická komunikace. Masová komunikace. Druhy masmédií. Mediální výchova.
b) **City.** Vymezení pojmu. Základní znaky, charakteristika z hlediska délky a intenzity. Formy prožívání citů.
18. a) **Metody sociálně výchovné činnosti.** Práce se skupinou. Metoda situační, inscenační, režimová, animace.
b) **Náročné životní situace - Konflikt.** Vymezení pojmů. Typy konfliktů. Způsoby řešení.
19. a) **Geragogika. Andragogika.** Vymezení pojmů. Vzdělávání ve stáří (Univerzity třetího věku).
b) **Náročné životní situace – Stres.** Vymezení pojmů. Projevy stresu. Nejčastější příčiny a následky stresu. Prevence stresu.
20. a) **Sociální pedagogika.** Sociální pedagogika jako vědní disciplína. Předmět sociální pedagogiky. Kompetence a možnosti uplatnění sociálního pedagoga.
b) **Psychická deprivace.** Pojem, vznik, příčiny, projevy a důsledky v průběhu dětského vývoje. Izolace a separace.
21. a) **Pedagogika volného času** pro předškolní, školní, seniorskou populaci. Volnočasová zařízení a organizace. Animátor.
b) **Metody zkoumání v psychologii** (experiment, pozorování, dotazník, rozhovor, testy) a jejich využití v praxi. Rozbor výsledků činnosti. Diagnostika dětské kresby.
22. a) **Viktologie.** Viktimita, viktimizace. Typologie obětí. Obecné zásady a chyby přijednání s obětí.
b) **Sociální psychologie.** Předmět zkoumání. Činitelé ovlivňující socializaci. Sociální učení a jeho druhy. Sociální skupina.
- 23 a) **Syndrom CAN.** Charakteristika týrání a zanedbávání. Jednotlivé druhy. Sexuální zneužívání. Projevy v chování dítěte. Důsledky. Syndrom zavrženého rodiče (PAS).
b) **Sociální komunikace.** Vymezení pojmu. Verbální a neverbální komunikace. Rozhovor a aktivní naslouchání.
24. a) **Rizikové chování.** Příčiny vzniku. Druhy (záškoláctví, závislosti, kouření, gambling, předčasná sexualita, rasismus,...). Možnosti prevence v závislosti na věku.
b) **Základy psychopatologie.** Příčiny vzniku psychických nemocí. Neurotické poruchy. Psychické poruchy. Možnosti léčby.
25. a) **Asertivita.** Rozdíl mezi agresivitou, pasivitou a asertivitou. Techniky asertivity. Asertivní dovednosti a práva.
b) **Sociální percepce.** Sociální interakce. Vymezení pojmů. Chyby při poznávání člověka.

Zpracovala: Mgr.Lenka Chovancová